СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIV. Ч. 33. Джерзи Сіті, Н. Дж., середа, 10. лютого, 1926.
VOL. XXXIV. No. 33 Jersey City, N. J., Wednesday, February 10. 1926. TREE CENTS

Загальні домагання до уряду покінчити вуглевий страйк.

ВАШИНГТОН, 8. лютого. — Число домагань покінчити вуглевий страйк з кождим днем зростає. Тепер уже просто нема години, щоби в конгресі не появився який новий плян федеральної інтервенції. З кождої околиці краю приходять жадання до конгресу й уряду покінчити вуглевий страйк, який надоїдає вже кождому підприємству й горожанинови.

„КУЛИДЖА ВУГЛЕВА СПРАВА НЕ ОБХОДИТЬ".

Декотрі републиканці предложили своїм провідникам отверту заяву, що вони мусять найти спосіб поставити вуглеву справу на порядок нарад конгресу. Демократичні конгресмени з Ню Йорку викликали велику сензацію своїм листом до нюйорського населення, в якому вони пишуть, що виною всего застою в конгресі є президент Кулидж, котрого такі важні справи, як углева, зовсім не обходять.

Цілий ряд горожанських організацій вислав до президента Кулиджа телеграфічні й листовні петиції за федеральною інтервенцією.

ВУГЛЕВІ БАРОНИ НАПАДАЮТЬ НА МАЙНЕРСЬКУ ЮНІЮ.

ФІЛАДЕЛФІЯ, 8. лютого. — Воринер, бувший голова властителів копалень твердого вугля, в своїй публичній заяві складає всю вину за довге тревання страйку на майнерського провідника Луиса, котрий на його думку давсь вжити губернаторови Піншов до розголошування політичної кандидатури. Президент юнії Лунс у своїй заяві показує, що власне заява вуглевого барона самою своєю появою, що в баронів совість не чиста та що вони пробують вказати на вину другого, бо знають, що всі вважають їх за винуватців.

ЩЕ ОДИН УГЛЕВИЙ ПРОЄКТ.

ГАРИСБУРГ, 8. лютого. — Один стейтовий сенатор вніс в сенаті стейтової леґіслятури новий проєкт углевого закона, після котрого стейт мавби утворити осібну вуглеву комісію, яка на случай страйку вуглевих робітників малаби заряджувати копальнями вугля.

НЕ БУДЕ ВІЛЬНО ПОДАВАТИ ДО ВІДОМА ПОДАТКІВ ДРУГИХ ЛЮДИЙ.

ВАШИНГТОН, 8. лютого. — Сенат постановив нині значною більшостю голосів скасувати постанову податкового закона, на основі котрої приватні люди могли вглядати в податкові книги, а ґазети могли подавати до публичного відома, кілько податку платили другі люди й корпорації.

УРЯД ПРОТИ ЗЛУКИ ВЕЛИКИХ ПЕКАРЕНЬ.

ВАШИНГТОН, 8. лютого. — Федеральний уряд вніс до суду позов проти наміреної злуки великих пекарень, які мали становити тепер Ворд Фуд Продактс Корпорейшен з капіталом в 2 міліярди долярів. Уряд станув на становищи, що таке підприємство нищилоби свобідну конкуренцію та булоби справдішним монополем, а тим самим противилобися законови протрастів.

РЕПУБЛИКАНЦІ СВАРУТЬСЯ ЧЕРЕЗ МЕЛОНОВІ МІЛІОНИ.

ВАШИНГТОН, 8. лютого. — У судовім комітеті сенату поставив один републиканець внесення, щоби закінчити слідство над алюмінієвим скандалом, у котрий вмішаний секретар скарбу Мелон, один з головних шеровців алюмінієвого трасту. Се внесенне викликало сейчас завзяту боротьбу серед самих републиканців, котрих противна сторона чує, що вона не може задушити тепер скандалу, який став загально відомим.

ПОСЛІДНА БУРЯ ЗАТОПИЛА 5 КОРАБЛІВ.

НЮ ЙОРК, 8. лютого. — Корабельні фірми подають, що страшні бурі на Атлянтійськім океані, які почалися яких 14 днів тому назад, затопили досі вже 5 кораблів.

Послідною жертвою був тяґаровий корабель Апис, котрого залогу перебрав на свій поклад корабель Дріндам, полишаючи судно на ласку й неласку филь.

НЕБЕЗПЕКА ВІСПИ НА ФЛОРИДІ ПРОМИНУЛА.

ДЖЕКСОНВИЛ, Флорида, 8. лютого. — Стейтовий уряд здоровля заявляє, що небезпека епідемії віспи вже проминула. Урядовим заходам удалося задержати дальше поширення сеї небезпечної недуги. Перерахунок випадків занедужання на неї показує, що число занедужань, що далі, то більше зменчується.

ГІДНИЙ ГІСТЬ.

НЮ ЙОРК, 8. лютого. — До одного ресторану в Юніон Сіті, Ню Джерзі, ввійшов нині гарно одітий гість, та наївшися й заплативши за їду, попросив дозволу поговорити його телефоном. Скінчивши довгу розмову, він сказав властителеви: „Вам належиться за телефон 1 доляр і 75 центів"; при сих словах виложив на стіл сю суму, належито вираховану, та вийшов з реставрації.

За хвилину якесь предчуття діткнуло властителя і він покликав телефонову операторку та спитав, кілько коштував „кол". Операторка за хвилину сказала: „Ви кликали Чарлстон, Савт Каролайна. Говорили 41 мінут. Належитість — 67 долярів 60 центів".

Нині властитель при помочи поліції шукає гладкоязикого „костумера".

ВАЖНІ ІСТОРИЧНІ РОСКОПКИ.

КОСУМЕЛЬ, Мексико, 8. лютого. — Американська наукова експедиція, що вибралася на розсліди останків культури давнього індіянського народа Маїв, відкрила румовища старинного міста Маїв. З написів учені огадуються, що місто називалося Муіл. На румовищах святинь відкрито останки маловил і написів. Найдено кромі сього богато всякого начиння та кошикарських виробів.

БЕЗРОБІТТЯ НА УКРАЇНІ.

Безробіття на Україні не переводиться. По звідомленням большевицької преси, офіційний стан безробіття на 20 великих українських біржах праці нараховується на 155 тисяч безробітних. Головними центрами безробіття являються міста: Харків, Одеса, Київ, Миколаїв і Катеринослав. Зі загального числа безробітних припадає: на чорноробів 36%, на жінок 43% і на підлітків 19%. Безробітних умових робітників нараховується на загальне число шукаючих праці 24.8%.

ЦІКАВЕ ЯВИЩЕ.

На Поморю, яке до війни належало до Німеччини, а тепер жиє під Польщею, є місто Тчев (Діршав).

Вибори до мійської ради, що відбулися у Тчеві 1920 року дали Німцям 4-ох радних.

Від 1920 р. до 1925 р. богато Німців виеміґрувало з Тчева в Німеччину, а богато Поляків за той час прибуло до міста. Не зважаючи на те вибори до ради мійської, що відбулися в 1925 році дали Німцям місто 4-ох — 5 радних і німецька листа здобула о 1,000 голосів більше, чим при виборах у 1920-ім році.

Виходить отже, що богато Поляків голосувало на німецьку листу — побувши 5 літ під Польщею.

Справді цікаве явище...

УКРАЇНІЗАЦІЯ КУБАНІ.

Друга кубанська конференція російської комуністичної партії в Катеринодарі, столиці Кубані, постановила постепенно українізувати Кубань.

На початок перемінено російську ґазету Советський Станичник на українську.

ЖІНКИ РОБІТНИЦІ І УДЕРЖАННЯ РОДИНИ.

Всім відомо, що жінки працюють сегодня у всяких галузях промисловости і торговлі. Часи, коли жінка займалася виключно кухнею і домовим хазяйством, минаються. Та в парі з тим, спадають що раз то більші тяґарі на плечі жінки, а особливо жінки-робітниці, ще й до того матері. Не лише вона мусить працювати на фабриці чи де инде на роботі, але й поза тою працею мусить вести сяк так дім та хоч трохи часу посвятити вихованню дітей. Через те й вириная питання про причини жіночої праці, а радше питання, чи праця жінки є конечною для удержання родини? Дані, зібрані робітницями, що вчилися на річних курсах в „Брін Мор Скул" на економічному відділі, виказали, що одна пята з них удержувала якусь родину, а мало не половина як небудь причинилась до удержання родини. З того видно, що праця тих жінок є конечною не лише тому, що від заробітної платні залежить життя самої жінки-робітниці, але й до більшої або меншої міри ще й декого з її рідні. Треба завважити, що досліди поробленi лише над невеличким числом жінок, бо всего 101 ученицями згаданої школи і то за протяг лише одного року. Тай відносно тягар удержання родини не спадав так сильно на ці учениці-робітниці, як на другі жінки, які не тілько що мають більше членів родини на своїм удержанню, але й до того заробляють богато менше чим згадані учениці. Та й взагалі заробітна платня жінок не велика. На плечі деяких жінок спадає цілковите удержання родини. Такими є вдови, розведені і жінки, яких мужі або хворіють або не здібні до роботи чи остають якийсь час без роботи. В таких випадках жінка-робітниця двигає на своїх раменах, при відносно низькій винагороді за свій труд, весь тягар удержання родини а до того всі обовязки жінки хазяйки і матері.

ПОВІНЬ В ХАРКОВІ.

Нічю під Новий Рік навістила Харків повінь, що залила більш чим половину міста. Звязок між вулицями удержувано на човнах. Місто стояло у воді три дні. Шкоди величезні.

СТОЛИЦЯ З ОДНИМ ГОТЕЛЕМ.

На силу хочуть кемалісти позбавити Царгород вигляду столиці, зовсім таксамо як большевики Петербург, прозвавши його Ленінградом. Мустафа Кемаль баша і його люди взялися зробити з Анґори столицю, що віддалена від Византії 25 годин залізницею, прикрих годин, бо залізниця не їде а лізе наче слимак. Не знати, чи Туреччина хоче, щоби дипльомати переселилися до нужденної Анґори, але дипльомати не конче хочуть цього. Як там у цій новій столиці виглядає, описує в туринській ґазеті італійський журналіст Арнальдо Чіполя: „Не лише Европейці, але й Турки, головнож Туркині говорять зґирдливо про Анґору. Жінки турецьких дипльоматів бороняться з усіх сил, щоби не йти за своїми чоловіками до Анґори. Бо деж вони жили би? В цілому місті нема ні одного порядного мешкання, а т. зв. „Готель Фреско", то одинока кватира, в якій можна переночувати кілька ночей, коли вже хто мусить. Само собою не кожен піде там, бо не кождий схоче воювати нафтою з блощицями замісць спати. В Анґорі через більшість місяців страшно горячо, люди хоруються на горячку! А таки розмістилися тут посольства Греції й Польщі, та радо баче тут советське посольство. Німеччина збудувала собі невеличку палату, але посол ще в ній не мешкає. Инші держави уладилися тут лише переходово. Коли який посол мусить конче явитися в Анґорі, то каже, що їде на муки. Ціла перебудова, за яку взялися ще за часів турецько-грецької війни, то уладження щось тринацяти домів. Міністерства й инші державні установи порозміщувані дуже примітивно, не рідко в звичайних ліпянках. То вже щось дуже незвичайного, коли міністер (або як тепер кажуть — комісар), має власну кімнату, а його секретар власне бюрко. Є, щоправда, величаві пляни, які Анґору мають перемінити в справжню столицю, з Чорним морем мають получити її залізницею й автомобілевою дорогою, але то все непевне майбутнє тай грошей треба на те. А покищо Туреччина має лише дефіцит".

Штреземан відповість на випади Муссолінія проти Німеччини.

БЕРЛІН, 8. лютого. — Німецький міністер закордонних справ др. Густав Штреземан відповість завтра в парляменті (райхстаґу) на випади італійського премієра Беніта Муссолінія проти Німеччини.

Сподіваються, що він на воєнні погрози відповість спокійно і без зачіпок, але вкаже на відносини в південній частині Тиролю, яку алїянти віддали під італійську окупацію, і який настрій сї відносини викликали в Німеччині.

Міжтим Німеччина не зважає на воєнні погрози Італії, а оберігає локарненську умову і старається приступити до Ліґи Народів та з нею співділати у міжнародних справах.

ПРОТИ ПОГРОЗ МУССОЛІНІЯ.

БЕРЛІН, 8. лютого. — Німецька громадська думка одноодушно виступила проти воєнних погроз італійського премієра Муссолінія.

Преса заявляє, що його погрози тільки скріплять змагання Німців збойкотувати Італію.

І АВСТРІЯ ЗА БОЙКОТОМ.

ВІДЕНЬ, 8. лютого. — В Австрії тепер розгорілась аґітація за бойкотом Італії, а зокрема італійських овочів.

Се відповідь на переслідування тирольських Німців під італійською окупацією.

ВІДКЛИКУЄ.

РИМ, 8. лютого. — Італійська фашістська преса заявляє, що воєнні погрози премієра Муссолінія не були воєнними погрозами, бо нова Італія не хоче з ніким війни, але мира з усіми, одначе... не позволить нікому мішатись до внутрішніх справ Італії.

АМЕРИКА, СВІТОВИЙ СУД, ЛІҐА НАРОДІВ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 8. лютого. — Ліґа Народів одержала нині письмо уряду Злучених Держав про постанову приступити до світового суду і умови, на яких Злучені Держави готові приступити.

Ліґа Народів передала се письмо знавцям до розгляду.

Якби держави, які належать до Ліґи Народів, хотіли провірити застороги Америки, то Ліґа Народів дасть ще до розгляду сі застороги знавцям-юристам, а може і самому світовому судови.

АНҐЛІЯ НЕ УМОВЛЯЛАСЬ З ІТАЛІЄЮ.

ЛОНДОН, 8. лютого. — Премієр Стенлі Болдвин заявив сьогодня в палаті громад, що він не заключував жадної умови з премієром Муссолінім ані в політичному ані торговельному відношенню, та що чутки, що Анґлія погодилась на уступки у справі воєнного довгу саме ради такої умови, се фантастична видумка.

АРЕШТОВАННЄ ПРИКЛОННИКІВ ЗІНОВЄВА.

БЕРЛІН, 8. лютого. — З Росії повідомляють, що російська советська влада арештувала в Петербурзі 30 комуністів, котрі приготовляли разом із Зіновєвом змову проти теперішнього уряду. Їх, як кажуть, заслано на Сибір.

ВСЕНІМЕЦЬКИЙ РУХ.

ПАРИЖ, 7. лютого. — На всіх німецьких національних територіях ведеться всенімецька аґітація за соборною Німеччиною. Се найбільше тепер дотикає Австрії. Всенімецька організація аґітує за злукою її з Німеччиною. Та проти сього рішучо виступає Франція з „малою антантою".

ГРОЗЯТЬ НІМЕЧЧИНІ БОЙКОТОМ.

РИМ, 7. лютого. — У відповідь на погрозу Німців, що німецькі туристи збойкотують Італію, Італійці піднесли клич бойкоту німецьких товарів.

МУССОЛІНІ СІДАЄ НА БИСТРОГО КОНЯ.

РИМ, 6. лютого. — Премієр Муссоліні виголосив нині в італійському парляменті промову, в якій обговорив справу боротьби проти насильної італійської школи в південному Тиролю, який приділено Італії. Муссоліні був дуже невдоволений, що до сеї боротьби мішається теж Німеччина і тому ціла його промова була одним нападом на Німеччину, повним погроз, навіть війною.

Ся промова провідника фашістів дуже подобалась усім фашістським послам, які його безмірно оплескували.

МУЗЕЙ В ДОМІ, ДЕ УБИТО ЦАРЯ.

СВЕРДЛОВСК, Московщина, 7. лютого. — В домі, де убито царя з родиною, буде оснований музей.

Вже тепер часть того дому занято на большевицький „університет" і кухню.

(Се місто Єкатерінбурґ перезвано на Свердолвск, для відзначення Свердова, редактора Известий. Але його дійсне імя Нахамкес, тому місто слід би назвати Нахамкесск).

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИДЕРЖЛИВОСТЮ ДО ПОБІДИ

Розбиття третих уже переговорів межи властителями копалень твердого вугля а вуглевими майнерами дало властителям надію на зломання страйку. Видно се зі сего, що всі страйкуючі майнери дістали зараз до своїх домів летючки вуглевих підприємств, закликуючі їх вертати до роботи. Летючки сі складають всю вину за довге треванне страйку на провідників майнерської юнії; мовляв, властителі предложили сим провідникам такі добрі умови до полагоди, що їх лишень треба було приняти.

Властителі копалень припускають, що їх аґітація впаде на добре погноєну землю. Вони думають, що шестий місяць страйку мусів підорвати майнерські ощадности, загнати їх в довги, а то й поставити просто над пропастю нужди й маєткової руїни. Деякі ґазети вже доносять, що якась жінка майнера померла голодовою смертю, але се ще не знати, чи се дійсна правда, чи тільки один примір аґітації.

Як показують, однак, факти, властителі копалень перечислилися в одному. Вони не знали, що завзяття майнерів буде таке сильне. Як доносять тепер місцеві ґазети з ріжних міст в углевім окрузі, майнери не то не ломляться новим розбиттєм переговорів та нуждою, але ще більше скріпляють своє завзяття та рішучість до боротьби до послідку. На зборах одного відділу майнерської юнії в місті Шамокині майнери постановили всіми голосами заявитися за веденнєм страйку своїми провідниками та заявити однодушне поперте для юнійних урядників, що вели переговори. До сеї ухвали додано резолюцію, в котрій говориться: „Ми готові на смерть з голоду скорше, як гинути з голоду, працюючи."

Таку відповідь дають майнери в шестому місяцю страйку на заходи деспотичних копальняних баронів. Коли такого духа страйкарі вдержуть і на далі, побіда мусить бути по їх боці.

ЖИТТЯ В НЕБЕЗПЕЦІ

Джан Луис, голова майнерської юнії Де Юнайтид Майн Воркерс оф Америка, видав кілька днів тому з приводу початку шестого місяця вуглевого страйку цікаву публичну заяву. Сказав він у ній, що завдяки скінченим пять місяцям страйку 250 майнерів остає при життю.

Хотів він сим сказати, що якби не пять місяців страйку, то котрихось 250 майнерів булиб нині межи помершими. В сей спосіб він звернув увагу суспільности, з якої дехто проклинає майнерів за терпіння наслідком страйку, на важний суспільний факт. Він показав, що вуглевий промисел не лишень основний промисел американського суспільного життя, але й дуже небезпечний промисел. Він правильно пожирає живих людий, які при ньому працюють. Робітники сього промислу дають для добування топлива зі землі не лишень свою працю, але й своє життя. Рік-річно яких 600 майнерів складає своє життя на жертвеннику американського топляного промислу. Коло 600 майнерських родин рік-річно платить своїм сирітством і вдівством на те, щоби суспільність мала чим опалювати свої машини та огрівати свої хати.

Велику правду сказав майнерський провідник. Та правда ся відноситься й до других промислів. Правда, не всі вони в такій самій мірі небезпечні, як копання вугля, але декотрі з них то йому певно дорівнюють, коли не перевисшають. Однак, на загал кажучи, кождий промисел, копальняний чи фабричний, потягає за собою жертви в людях. Робітники калічуться та гинуть. Складають на жертвеннику промислу своє тіло, здоровля й життя.

Сі копальняні й фабричні випадки є важним суспільним лихом. Деяку частину лиха можна зарадити відповідними средствами безпеченьства, заведеними по фабриках та копальнях, та відповідним законодавством. Деяке лихо можна зарадити відповідним образованнем занятих у сих промислах робітників. Закони й образованнє можуть скасувати велику частину нещасних випадків. Однак усіх випадків скасувати їм не дасться. Навіть при найкращім законодавстві про безпеченьство робітників, при найкращім виконуванню сих законів та при найкращім образованню робітників богато фабричних і копальняних випадків случатися таки буде, бо поважна частина сих випадків є вислідом збігу обставин, якому запобігти не можна тому, бо їх передбачити не можна.

Сі випадки треба признати за неминучі. Вони случаються, і будуть случатися. Значить, певні жертви в калітвах, недугах і смертях усе в промислі будуть. Се є факт неминучий, і з ним мусить погодитися кождий, котрий береться брати участь у промислі. Такий чоловік здоровим розумом мусить приготовитися на такий случай. Своєю здібностю передбачувати наслідки він мусить найти, в який спосіб захоронити своїх найблизчих від тих втрат, які спадуть на них на случай нещастя для нього.

Сим забезпеченнем є обезпеченнє життя в певній організації.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА. — ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ОБРАЗИ З „КРЕСІВ"

Українські землі під Польщею називають Поляки східними кресами. Ті креси обїхав недавно польський письменник і подорожник Серошевскі, який описав свої враження з дороги в варшавській ґазеті „Курєр Поранни". Ті враження так цікаві і знамениті, що мусимо з ними поділитися і з нашими читачами. Бож цікаво пізнати, що говорить про наші землі так великий письменник, який є заразом і великим польським патріотом. Інтересно почути його погляд на ту „високу культуру", яку защіплює Польща на прадідних українських землях та на методи польської господарки і її висліди.

Серошевскі цікавився найбільш шкільництвом, бо й він радби понести польську культуру на схід, який на його думку тої культури потребує. Тому розчаровується гірко вже на самім вступі, коли оглядає польський ліцей в Кремінці на Волині і не бачить там місцевого, себто українського елементу. А се значить, що такого ліцею се населення не потребує. Він може хиба служити иншій цілі, а нею, як відгадує таки сам Серошевскі, є польонізація. І та його найбільш цікавить. Тому вандрує він по ріжних селах і заходить до шкіл та приглядається науці.

Серошевскі очевидно знав, що він перебуває на українській землі і серед української людности. Та не знав того, що тут нема ні одної української школи, а є тільки утраквістичні, і то тільки по назві, бо в дійсности чисто польські. І се його дуже здивувало і вразило. А то тому, що він не вважає доброю методою, щоби вже в народній школі, від першого року науки, переводити насильну польонізацію, бо се не доводить до цілі.

Серошевскі говорить про те дуже делікатно, наводячи тільки деякі образи з науки в тих школах, до яких то ходять виключно самі українські діти, які з роду не чули польської мови. Ось один такий образ волинської школи:

„Входжу до одної такої школи на передмісті багатого міста. Недавно була ще вона зразковою українською школою, а тепер... на бажання батьків... перемінено її на утраквістичну. Павза. На подвірю бавляться хлопці і дівчатка, між собою говорять виключно по українськи, але коли зближуємося, мовкнуть і намагаються говорити по польськи. Пригадую собі наші школи в Познанщині та мої власні переживання в російській державній ґімназії і серце стискається мені з болю. Розпитуємо дітей, ким себе вважають; відповідають від нехочу, називають себе Русинами, рідше Українцями, звичайно „тутешними". Учительський персонал виключно польський, спроваджений з Галичини. Діти виключно руські (такої назви вживає Серошевскі), лише один католик, але й той Русин.

— В якій мові викладаєте? — звертаюся до одного з училів. Розуміється, що по польськи, відповідає учитель. А рахунки рівнож? Так!

Семенку, питає учитель ученика, рахуй: єден...

Єден, два, три, чотири, пять, шість сім...

Алєж рахуй по польськи!

Хлопець мовчить хвилину, надумується і зачинає: Первой, второй, третій, четвертий, седмой. Досить, зле, каже учитель і питає другого хлопця, а той відповідає: Я... не... вмію.

Чи мають діти лекції русинської мови? — питаю далі.

Мають дві години тижнево, а решта все по польськи.

І молитви з ними відмовляєте рівнож по польськи? Так!

А чи знаєте, що ми з тієї причини мали Вжесню!

Учитель мовчить здивований і дивиться на мене безрадно."

В иншій школі заявив польський учитель Серошевскому, що всупереч заборонам змушений він вести виклади самої навіть польської мови по українськи, бо діти його не розуміють. Серошевскі стрічав ще великі села, де діти зовсім не ходять до шкіл, які стоять пусткою. А коли він зайшов до одної такої школи і спитав учительку, що за причина, вона відповіла без обиняків, що є родом з Кельц і не вміє ні слова по українськи, та що ні вона дітей ні діти її не розуміють. Прислали їй вправді помічника, учителя з Сх. Галичини, але й той щойно вчиться по українськи з підручників.

По инших селах не хочуть знова люди посилати дітей до школи через велику нужду. Відповідають: Забрали землю, забірайте й школу.

Так виглядає в очах польського письменника культурна місія на кресах. Такі овочі видає екстермінаційна політика Ґрабських і Прушинських. Що вона без всякого глузду, починають вже навіть розуміти чимраз ширші круги самої польської суспільности. І вона зачинає вже холоднійше думати та добачує той гріб, який копає собі Польща своїми власними руками. Бо польонізаційна система, яку пристосовується до Українців на кресах, є не тільки варварська з морального і культурного боку, але заразом ще й бездонно глупа. Вона певно не поширює польонізацію а навпаки, її спинює.

Се виходить на яв навіть з тих образків, які нам змалював Серошевскі.

Що голос Серошевского розійдеться широко по Польщі, се певне, а яке він викликує враженнє, пізнають читачі з того, що наведемо для характеристики другим разом.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

БОРНСАЙД, ШІКАҐО, ІЛЛ.

З рамени братства св. Петра і Павла, від. 165 У. Н. Союза постановлено повести збірку на голодуючих в старім краю, якою зайнялися Іван Мельник і Михайло Коцоловський мол.

Збірка принесла $40, які відослано до Обєднання з призначеннєм на голодуючих. Жертви зложили: Іван Мельник $5; А. Демкович $2.25; по $2: Н. Цван, Петро Коцоловський, Михайло Боднар, С. Коцоловський, Юрій Небор; по $1: Стефан Дзурдзевич, Михайло Коцоловський, Марія Сорока, Григорій Михалко, Іван Коцоловський, Мих. Ґлушик, Йосиф Гусейко, Іван Бурдяк, Андрій Дзуґан, Михайло Гнатусько, Іван Білас, Мих. Пудик, Мих. Демкович ч:2, Михайло Дзуґан, Михайло Гнат, Михайло Коцоловський ст., Йосиф Коцоловський ст., Михайло Демкович мол.; по 50 ц.: Микола Бурдяк, Стефан Броніцький, Йосиф Скоципець, Андрій Ковальчик, Михайло Сталений, Йосиф Хаповський, Стефан Зелінка, Іван Ґбур, Микола Іванцьо, а Іван Зяйлик 25 ц.

ТІТУСВІЛ, ПА.

Коляда на Рідну Школу.

Колядою зайнялося товариство ім. Івана Франка, від. У. Н. Союза. Колядували: Гр. Федан, Іван Когут, Іван Беген і А. Федик.

Заколядовано $35, які вислано до Обєднання для Рідної Школи в краю.

Жертвували по $2: Ілько Ольховий, Мих. Слоньовський, З. Слоньовська, Мих. Андрейко, Іван Здерко, Мих. Колодрубець, Йосиф Баран, Іван Беген, А. Федик, Гр. Федан; по $1: С. Ближньовський, Гр. Пеленський, Д. Беньо, І. Юрцьо, М. Пединська, Анна Сосич, Пеній Матій, Ст. Шандич, Коцан Анна, Коцан Володимир, Коцан Йосиф, а Коцан Іван $2; по 50 ц.: М. Сосич, Франя Здерка, А. Мілер і Михайло Сосик.

ДОПИСИ.

ВУДЛОН, ПА.

З життя української громади.

Вже довший час не було згадки в часописях про Вудлон, Па. Думав би дехто, що тут нема українських людий, або поступової робітничої кляси, і патріотів, або дехто сказав би, що тут всьо спить блаженним сном. Так воно не є. Є тут досить споре число українського народу ріжного калібру, білі і червоні, не обійдеться і без патріотів. Є тут ріжні сосайди, як У. Н. Союз, котрий стоїть на першім степени як в членах так і в фінансах. Є тут також і У. Р. Союз, Народна Поміч, і Провидіннє. Всьо йде в повнім розгоні, бо робота тут іде не согірше. Часто можна бачити і театральну виставу і концерти та українські танці. В суботу, дня 23. січня с. р. мав я нагоду бачити, як українська дітвора пописувалася своїми козачками, балєтами, веснівками і всякими присюдами. Дуже мене здивувало се, що така мала дітвора потрафила в так короткий час бо хиба два місяці як зачали вчитись, а так виконали свої задачі. А то все треба завдячити добродієви Г. Ащенкови і його жені Варварі, яко вчителям танців. Так само мав я нагоду бачити ще перед Рождеством Христовим дня 3. січня с. р., як вудлонська українська шкільна дітвора відіграла аж чотири представлення. Не одному сльоза витиснулася з очий коли почув ріжні деклямації і співи, а до того і побачив пару січових вправ, котрі виконали 8 хлопців в українських строях. Кождому раділа душа дивитись а оплескам не було кінця. Представлення були: Дядько Тарас, Семе не кради Святий Николай у 1920-ім році і Гостина св. Николая. Не буду наводити тут кождого що грав, бо їх було досить богато, а се забрало-б досить місця. Скажу тільки, що із своїх роль вивязались всі знаменито. Сміху було до розпуки з маленького Жидка, Лейби і Жидівки. Жидка грав 7-літний хлопчина Василь Шпук, а Жидівку Анна Шпук. Ролю цигана грав Петро Подоляк знаменито. Олекса Ревть грав ролю війта дуже добре. Петро Дорош, Василь Книжик і Іван Книжик грали ролі селян досить добре. Петро Ляхович грав ролю пияка, жидівського грубопала. Своїм типом і рухами приводив людий до сміху. А публика часто нагороджувала грачів своїми гучними оплесками. Усім аматорам належиться сердечна подяка, що так красно віддали свої ролі. Не від річи тут буде згадати, що недавно заснований Український Аматорський Кружок працює, о скільки може по своїй силі, щоб устроїти концерт та щоби зложити трохи грошей до закупна лотів на будову школи і народного дому. Ми члени Укр. Аматорського Кружка кличемо до всіх, котрі бажають добра своїм дітям, не хай не діляться на партії, але спільно нехай працюють для добра своїх дітий і свого народу. Не дивімся на киринників. А чи післав хто з Вудлону яку поміч на голодуючих в старім краю?

Один з присутних.

ГАСТИНҐС, Н. Й.

Коляда з Гастинґс, Н. Й.

Колядники, що колядували на сироти в Галичині: Стефан Серединський, Николай Палиця, Ева Лабяк, Марія Палиця, Анна Барна, Марія Барна, Стефан Барна, Марія Федів, Анна Федів.

Жертводавці: Стефан Серединський, Іван Палиця, Стефан Мурайка, Марія Миголь, Марія Лабяк, Катер. Ціхонська, Стефан Всякий і Теод. Лишиґанич по $1; Николай Ябчаник і Анна Ціхоцька по 50 цнт., Параска Моть 25 ц. Разом $9.25.

Гроші вислано до Обєднання.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 26. січня, 1926 розстався із сим світом діяльний член і основатель братства св. Івана Хрестителя від. 270 Укр. Нар. Союза в Джерзи Сиτі, Н. Дж., Андрій Рубинович. Покійний походив з місточка Угнова, повіт Рава Руська, Східна Галичина. Прожив 46 літ. До Укр. Нар. Союза належав около 15 літ, разом зі своїми дітьми, оставшими сирітками. Хорував більше як рік на грудну недугу. Від самого заложення братства був покійний все в братському уряді, як не предсідателем то касієром, і на становище касієра вибирано його кілька разів рік по році. Таксамо пару років був касієром Укр. Нар. Дому і на тім становищі дався пізнати яко солідний і справедливий чоловік.

Похорон відбувся дня 28. січня при досить великім здвизі народа. Було більше як половина самих членів братства, а також і членів з Провидіння, куди покійний теж належав. Прийшли віддати послідну прислугу заслуженому трудівникови. Покійний полишив троє дітий круглими сиротами, з котрих найменьше має около 7 літ.

Земля Йому пером! Вічна Йому Память! **В. Ґ.**

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ

Дописуватель з Честер, Па. — Допись не надається до поміщення у Свободі.

Дописуватель з Болтимор, Мд. — Допись задовга і невиразно написана. Тому не може бути поміщена.

Часопись „Свободу" читає до сто тисяч людий, тому вона є найліпшим посередником для оголошень.

ВІД ЕКЗЕКУТИВИ У. Н. СОЮЗА

Сим повідомляється всіх Вп. Головних Урядників, що

ПОРЯДОК НАРАД

РІЧНОГО ЗАСІДАННЯ

ГОЛ. УРЯДУ У. Н. СОЮЗА

яке розпічнеться

В СЕРЕДУ, 17. ЛЮТОГО С. Р.

о год. 9-тій рано у власнім домі під ч. 83 Ґренд Ст., Джерзи Сиτі, Н. Дж., відбудеться як слідує:

П Р О Г Р А М А:

Отворенне Засідання Головним Предсідателем.
Звіт Головного Предсідателя.
Звіт Голов. Містопредсідателя.
Звіт Гол. Містопредсідательки
Звіт Гол. Рекорд. Секретаря.
Звіт Гол. Фінанс. Секретаря.
Звіт Головного Касієра.
Звіт Менаджера Свободи.
Звіт Контрольної Комісії.
Звіт Редакційної Комісії.
Дискусії над звітами.
Внесення і ухвали.

Т. Грицей, гол. предс.
І. Каштанюк, гол. рек. секр.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ЗАКОН ПРО ЧУЖИНЦІВ УХВАЛЕНИЙ ПОЛЬСЬКИМ СОЙМОМ.

Львівський Новий Час пише:

Перед нашими святами польський сойм ухвалив, проти ріжних протестів Українців, Білорусинів і Німців закон о чужинцях. Вістря того закона звернене головним чином проти Українців з північних земель. Там ще до сьогодні люди не мають права горожанства і кождий староста може нелюбого чоловіка вислати поза межі Польщі.

Ухвалений закон надає старостам ще більше прав, а всі їхні вибрики відтепер будуть законними.

Промова посла Б. Козубського на Пленумі Сойму 30 грудня 1925 р. при обговоренню проєкту закона о чужинцях.

Високий Сойме! На кілька століть перед Різдвом Христовим збудували Хінці величезний мур, щоб відграничити себе від сусідів. Сучасна Польща створює подібний мур законом о чужинцях. Це перша прикмета цього закона. Другою є її карний характер. Він не є нічим иншим, як карним законом для Українців і Білорусинів, бо вказує, хто має бути виселений поза границі Польщі на підставі дуже широких повновластий, уділених владі адміністраційній I і II інстанції.

В порівнанню до инщих направду правних держав, в Польщі все робиться противно. Приміром: зразу прямують до ухвалення закона про виїмковий стан, пізнійше має прийти закон про збори, працю і инші, які говорять про горожанські права. Другим прикладом може бути закон про чужинців; він має увійти в життя скорше, ніж буде полагоджена так часто через нас підношена справа горожанства. Відповідне внесення про управильнення справи горожанства клюби національних меншостей зголошували в Соймі. В конституційній комісії створено підкомісію для полагодження цего внесення. Однак сьогодня маємо не звідомлення конституційної комісії, а звідомлення адміністраційної комісії в справі закона про чужинців. Мушу однак зробити одно застереження. Можливо, що я є ще дещо наївний, коли дивуюся, що за такою чергою розглядається законне. Хто знає, чи не робиться цього зовсім свідомо і умисно. Якби воно не було, такий стан управнює мене назвати сучасний устрій Польщі: **„поліційна демократія"**.

Повторюю, що це дуже характеристичне, що закон про чужоземців ухвалюється вже тоді, коли ще не відомо, хто має польське громадянство.

Правда, 20 січня 1920 р. видано закон про польське горожанство, але він суперечить із Версальським договором, який в засаді призанє горожанами Польщі всіх, хто в часі ратифікації Версальського договору замешкував терен сучасної території Польщі. Супроти цього справа польського горожанства до тепер не полагоджена. Величезний відлом Українців і Білорусинів на так званих „східних землях" не має горожанства, перепрошую, посвідчення польського горожанства. Мало цього. Часто буває, що раз видане посвідчення відбирає перший ліпший адміністраційний урядник.

Не хочу забирати часу для виказання подробиць цих надужить, пониження і знущань над нашим народом при полагоджуванню справи горожанства; а однак мушу навести хочби кілька фактів, а цих фактів є тисячі.

От перший факт: мешканець села Пруски, рівенського повіту на Волині, Пилип Мирончук ще за російських часів був засуджений на заслання на Сибір, відбув кару і в 1920 р. вернув до своєї родини до місця замешкання, це є до висше згаданого села Пруски, де зголосився в місцевій поліції і мешкав без ніяких перешкод зі сторони польської адміністраційної влади. В 1921 р. оженився і спокійно працював на своїм господарстві. Але це не подобалося одному із мешканців цього села, який належить до пануючої нації, а до Мирончука особисто ворожо відноситься. Він намовив команданта поліції Бугринського, щоб арештував Мирончука. Командант вислав сейчас арештованого Мирончука до Рівного за нелегальний перехід границі.

Рівенський староста не розглядаючи справи адміністраційно засудив Мирончука на 3 місяці арешту, а по відбуттю цеї кари відослано цього бідака за совітську границю. Большевики арештували Мирончука, подержали кілька місяців в арешті і відослали до Польщі. Тут арештували Мирончука, і по кількамісячній вязниці знов відослано до большевиків. Вони другий раз арештували його і відослали до Польщі, де його третий раз арештували і відослали.

І вже четверний раз по кількамісячній тюрмі вертає Мирончук до Польщі і так діється без кінця. І через сваволю поліції для нещасного Мирончука немає місця на землі, бо рівенський староста не хоче розглянути цеї справи, а жінка Мирончука не знає, де шукати справедливости. Як мячем перекидають живим чоловіком без ніякої вини з його сторони, а у цім нечуванім спорті Польща з успіхом суперничає з Совітами.

Другий свіжий факт був предметом нашого наглого внесення, яке вчера ухвалено, а саме в справі убийства секретаря дубенської просвіти Дубини.

Усі ті факти адміністраційних надужить ви хочете тепер леґалізувати законом.

Цей закон леґалізує сваволю „кресових" адміністраторів, які почуваються самовладними панами над підбитим українським народом.

Чи не є дивоглядом закон, який санкціонує сваволю?

Проектований закон опрацьований зовсім теоретично. Не береться під увагу того стану річей, який витворився наслідком світової війни. Буря тої війни розкинула людий, як листя осеню по цілому світу, розділила дітий від родичів і родичів від дітей. А головним чином відноситься це до українських земель.

Чи проектодавець знає, що рижський кордон штучно розірвав живе тіло одного орґанізму? Польща відорвавши від України і Білорусі частину їх земель хотіла би їх і відмурувати від матірного пня. Рівночасно стремить до того, щоби через непризнавання горожанства ослабити український зглядно білоруський характер тих земель. Ксенофобія (ненависть до чужинців) предложеного закона є подиктована виключно украіно-фобією.

ХЛІБОРОБСЬКА ОСВІТА В АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛАХ.

В сільських і фармерських округах Злучених Держав навчання аґрономії — хліборобського і сільсько-господарського знання — починається вже в початкових школах. В 28-ох стейтах це навчання обовязкове від самого початку, в сільських школах першого ступня. Одначе про цілі й методи тої науки нема одної думки. Ще яких трийцять літ тому, в той час коли влаштовувалась теперішня система „публичної" (початкової восьмилітньої) школи, погляд панував загально такий, що сільські хлопці й дівчата повинні змалку вчитись і заправлятись до того, щоб стати як найліпшими, знаючими і практичними фармерами.

Одначе останніми часами той погляд стрінувся з критикою з ріжних боків, так з боку практичних педаґоґів, як передівсім педаґоґів соціольоґів. Питання саме в тім, яка ціль початкової школи. Міське населення дивиться на фармерів передівсім і виключно як на продуцентів харчів, і з того погляду зробилась і та шкільна система, щоб фармерських дітий з малку і заздалегідь виховувати на продуцентів хліба, давати їм спеціяльну, фахову освіту. Одначе коли дивитись на початкову школу як власне на ту основну демократичну школу, що повинна виховувати громадян і членів суспільства в найширшім розумінню того слова, тоді не можна погодитись з такою системою, яка сільських дітий відразу привязує до одного зайняття, примушує їх залишитись членами одної ґрупи й замісць відкрити перед ними як найбільше проблєм світа і знання, обмежує їх світогляд до своєї фарми і хліборобської праці. Початкова школа повинна давати передівсім загальне знання і стільки пізнання ріжних наук і ріжних можливостий життя і праці, щоб ученик — однаково міський чи сільський — міг потім розумно вибрати собі свою дальшу дорогу і поле праці в життю.

В наслідок таких і подібних думок в початковім навчанню прийшла та зміна, що хоч наука про сільське господарство в його програмі залишилася, але з иншими цілями, як давніш. Ціль вже не та, щоб з ученика зробити вже в школі практичного фармера, але щоб познакомити його з ріжними проблемами сільського господарства й дати йому основне знання, на якім може розвиватись новочасне хліборобство: біольоґії, ботаніки, хемії, машинової техніки, економії (транспорт, товарообмін), то-що, маючи одночасно на увазі, щоб перед учеником відкрити й инші професії і заняття та дати для них потрібне загальне знання й підготовання.

Фахова хліборобська освіта дається тепер аж в середних школах, будьто в окремих аґрономічних школах, будьто в хліборобських відділах правильних середних шкіл (гайскулс). Так ті спеціяльні хліборобські школи як і присвячені хліборобському навчанню департаменти середних шкіл останніми часами дуже швидко ростуть, не дивлячись на крізу, яка в останніх роках пригнобила американських фармерів. Зріст показують слідуючі цифри: В 1918 році було в усіх середних аґрономічних школах Злучених Держав учителів 995, учеників 15,453, в 1920 році учителів 1,570, учеників 31,301, в 1922 році учителів 2,290, учеників 60,236, в 1924 році учителів 3,454, учеників 85,984. В ті числа не включені доповняючі й вечірні курси для старших фармерів.

За те помітно деякий упадок в числі студентів у висших аґрономічних школах (каледжах). Число те правильно зростало аж до 1922 року (в 1902-3 році 2,471 студентів, в 1921-2 році 15,477), але вже в слідуючих роках зменьшилося, в шкільнім році 1923-4 до 13,685. Причина тому мабуть в тім, що в попередніх роках за богато молодих людий записувалось на науку в аґрономічних каледжах, з надто великими надіями на те, що вони їм можуть дати. Можливо теж, що програма навчання вимагає деяких змін і в тій справі власне провадяться ріжні анкети й роблять комісії специялістів про потрібні реформи.

ДЕ ПІДДУБНИЙ БУДЕ БОРОТИСЯ.

В Балтімор, Мд., Іван Піддубний буде боротися 11. лютого, в Станіслас Авдіторіюм на Алісана стр.

В Нюарк, Н. Дж. Іван Піддубний буде боротися в пятницю 12. лютого, в гали під ч. 290 Ню Йорк Аве.

В Филадельфії Піддубний буде боротися 15. лютого в Українській Гали, 849 Н. Франклин стр.

В Бостон, Масс. Іван Піддубний буде боротися у вівторок, 16. лютого в великій Механик гали.

ЧУЖОЗЕМНИЙ КАПІТАЛ ТА ВІДБУДУВАННЯ КИІВА.

Президія Київського Окр. викон. Комітету рішила, — як подають „Вісти" з 23. грудня м. р. — навязати перервані мин. року переговори з німецьким „Електропідприємством" в ціли відбудови Київа. Для підготовки цего пляну рішено вислати до Берліна уповноваженого Окр. вик. Комітету Алексеєва і двох міських інженірів.

ДО ВСІХ ДОПИСУВАТЕЛІВ.

Просимо затямити собі:

1. — Дописі писати коротко.
2. — Виразно і читко.
3. — Лиш по одній стороні паперу.
4. — В дописях подавати лиш правдиві вісти.
5. — Писати лише про речі цікаві для усього загалу читачів, або бодай його значної части.
6. — В дописях нікого не перехвалювати без дійсної заслуги.
7. — Не лаяти нікого особисто, ані не нападати, ані не зачіпати.
8. — Не жадати звороту дописі, яку дописуватель написав за кілька мінут (коли її дуже потребує, може у себе оставити відпис).
9. — Не посилати „наглих" дописий з домаганнем „сейчас" помістити, бо се звичайно тільки показує, що дописуватель опізнився і хоче, щоб редакція се надоложила.
10. — Не присилати до редакції стихів і поезій недоладних щодо форми, або безвартних щодо змісту; а до того й не жадати звороту таких віршів.

В. БУДЗИНОВСЬКИЙ.

Не кажи гоц..

(Оповідання).

1)

Вже смеркало. На лавці ґубернаторських валів у Львові сиділи три молоді панки. Всі три зажурені, невеселі, в глубокій задумі. У всіх трех думки були однакові. Кождий з них ломив собі голову над питанням: Когоб то „пумпнути", як роздобути хоч би пару крайцарів бодай на нині... на вечеру?" Решту гроший, які зібрали всі три до купи, разом сімнацять центів, вже „пустили" нині в полудне. Купили бохончик хліба, кусничок солонини і зїли на обід. На вечеру вже не мали ні кусничка сухого хліба.

— Я не вигадаю нічого, — мовчанку перебив наймолодший, студент фільозофії. — Продати вже не маю що, кредиту також не маю. Хиба продам се, що на мені.

— І я не вигадаю, — додав теольоґ-екстерніст. — Коби видержати до позавтра! Позатра безпечно дістану гроші від батька моєї судженої.

— Позавтра мені твої гроші, чи гроші твого будучого тестя вже будуть непотрібні, бо позавтра дістану гроші від мого рідного батька, — сказав третий, студент прав. — Але як видержати до того позавтра?

— Ми тут, ні кождий зокрема, ні всі три на купу нічого не вигадаємо, — обізвався фільозоф. — З пустого в порожне годен налляти хиба тільки один Могила. Може би ми поступили до него? Як він за нас не подумає і не вигадає щось, то до того позавтра повмираємо з голоду.

— І я так думаю, — потвердив теольоґ-екстерніст. — Андрій витягнув нас нераз зі скрути, може й тепер витягне.

— Могила тепер сам у великій скруті, — замітив правник. — Але потапаючий і бритви хапається. Ходім до него. Коби тільки був дома!

Всі три товариші пішли до четвертого, Андрія Могили. Один заковтав у двері. Всі три серця забилися надією, бо почули голос Могили „прошу!" Один по однім всувався в комнату, кажучи „добрий вечір". В комнаті було темно, бо не світилося.

— Ти знаєш, хто ми? — спитав правник, звернувшися в сторону комнати, де знав, що стоїть ліжко.

— Пізнав по голосі, — відповів Могила, що справді лежав у ліжку. — Мабуть, голодники. Сумніваюся, чи котрий з вас має нині на вечеру, або й чи обідав.

— Та ми справді, всі три примираємо з голоду, — відповів за всіх правник. — Прийшли до тебе, може що порадиш.

— Покищо, — розгостіться. Могила промовив торжественно. — Чим хата богата, тим рада. Але насамперед засвіти свічку, бо темно. Маєте сірники? Свічка на столі.

Тоельоґ засвітив свічку. На столі лежали карти. Тарокові і ферблеві. Окрім них і свічки, стояв ще збанок з водою.

— Чим хата богата, тим рада, — Могила говорив, показуючи рукою збанок. — Вода гідна, бо з Погулянки рурою просто на нашу улицю. Може троха тепла, бо сторожиха принесла ще вчера рано. Але на порожний шлунок, такий як мій, зимна вода не добра. Попиваю її від рана. Я вже гадав, що й на вечеру буду мусів пити воду. На щасте ви прийшли. Що маєте? Ковбасу? Сардинки? Ементалера?

Гості зглядалися, то на себе, то на него. Ще не виміркували, чи він серіозно думає так, як говорить, чи се може його підшибеничний гумор. Нарешті всі три, неначе на команду розвели руками і здвигнули раменами.

— Ваша мовчанка, — Могила сказав, бачучи се, — неначе найкраща орація Сіцера, або Демостена. Ледви чи котрий з тих двох найбільших ораторів клясичної культури здужав би так пророчисто і так переконуючо змалювати ваші соціяльні відносини і економічну крізу. Коли нічого не маєте на зуб, то дайте бодай закурити. Я вже від полудня перетрушую всі закутини хати за огарками. І з під ліжка повимітав, та знайшов пару мачок. Але й вони вже пішли з димом!

Всі три знов здвигнули раменами.

— То чогож ви влізли до мене?! — Могила крикнув. — Дивитися, як вмираю з голоду?

— Нас пригнала сюди, — промовив правник — надія, що твоя голова щось вигадає. Що до мене, то я мав також слабу надію, що ти вже дістав гроші. Ти на батьківськім хлібі...

— На батьківськім хлібі?! — Могила перебив, сідаючи на ліжку. — Я на батьківськім хлібі? Хто тобі сказав таке? Хиба мій батько! Бо він і мені все каже і в листах пише, що я їм його хліб. Ще й дурно, бо в приписанім реченци не сів до іспиту. А я, бігме! Щоби я так з того ліжка не встав, як я сего року їв батьківський хліб. Тепер червень, значить шестий місяць. За сих шість місяців я не зїв окрушинки батьківського хліба.

— Я чув і ти сам казав, що твій батько присилає тобі що місяця по двацять пять ґульденів.

— Та присилає. Але що з того, що присилає. Ось і вчера прийшли від него гроші. Прислав, але... чортови в зуби! Я, заки встиг купити за них кришку хліба, вже їх чорт взяв!

— Та як?

— Цілком таксамо; як що місяця. Я сів до фербля і проґрав. Всьо до чиста. Ось тобі, той батьківський хліб. Будь ним ситий!

— Се твоя вина.

— Моя вина, чи не моя, але гроші чорт взяв. Я над раном вернув до хати з порожними кишенями і з порожним шлунком. Лежу в ліжку і попиваю воду.

— І не вигадаєш нічого? — спитав теольоґ. — Ще не було такої скрути, з якої ти не витягнув би себе, або твоїх товаришів.

— Ситуація безнадійна не є, — Могила відповів по хвили намислу. — Може будемо мати вечеру. Перед годиною був у мене Синько. Також прилетів на крилах голоду. Його прізвище нагадало мені прізвище одного ґрайзлерника при улици „На рурах", у котрого я два роки тому брав на борг і доси не заплатив. До него я післав Синька з таким листом:

„Високоповажаний і випробований добродію мій! Неначе вирубане на ґранітній, несокрушимій скалі, стоїть написане в моїм записнику, що я Вам винен чотири ґульдени і двацять вісім центів австрійською валютою. Як поживу, то віддам. Але біда не спить і я в дорозі на той світ. Вмираю з голоду. Як хочете колись дістати свої гроші, то спасайте мене, вихопіть з кігтів смерти і справте назад на дорогу життя. Дайте бодай чверть бохонця хліба і допишіть пять центів до мого довгу. Про мене, хоч би й вуглем в комині. Як вже буду радником суду, безпечно віддам. Хліб депонуйте в руки мого камердинера, в вільних від служби хвилях студента політехніки Синька. Кінчу щиросердечним бажанням: нехай надія, що колись таки дістанете від мене гроші, як найдовше держить Вас при життю, в добрім здоровлю і ще ліпшім гуморі. З поважанням, Андрій де Безгрішний Могила".

— І ти гадаєш, що він ще поборгує тобі? — спитав теольоґ.

— Я вагітний надією. Гадаю, що дасть бодай того чверть бохонця. Як його мій лист розжалобить, або розвеселить, то й більше дасть.

В тій хвили двері відчинилися з ломотом і в комнату вскочив Синько, держачи високо в руці пів бохонця хліба.

— Тільки половину дав? — Могила спитав, неначе розчарований. — А то безрога!

— Ти хотів тільки чвертку — Синько відповів. — Він дав ще раз тілько. На тім ще не кінець. Твій лист розвеселив його так, що він додав за шістку сира і два великі квасні огірки, по крайцарови один. Твій довг у него побільшився о двацять і два крайцарів.

Синько видобув з кишені грудку сира, два огірки і поклав на столі.

— Пир! — Могила крикнув, вискакуючи з ліжка. — Їджте, хлопці і мачайте, а за решту вибачайте.

Фільозоф вхопив за хліб і хотів кусник відломити. Такий був голодний, що не годен був здержатися; заждати, аж господар поріже.

— Гов! — Могила гукнув. — Так не можна. Любімся як браття, але рахуймося як жиди. Нас тут, фалабу, пятеро. Се ізобиліє харчів треба поділити на пять рівних порцій. Рівних, рівніських. Маю вагу на листи. Саме буде добра.

Могила присунув до себе малу листову вагу, став різати хліб і важив. Кождий дістав рівно пяту частину хліба, пяту сира, пяту огірка. Хлопці мачали в соли сир і хліб, закусували огірком. За пару мінут пир скінчився, Могила ляг назад на ліжку і торжественно промовив.

— Тепер сідайте, мовчіть і слухайте!

В комнаті були тільки два крісла. Отже два сіли на кріслах, два на ліжку. В них вступив дух, бо по такій промові вже не сумнівалися, що Могила таки щось вигадав.

— Ґрайзлерник, — Могила зачав, — дай йому Боже, многая літа! Себто, бодай сто літ ждати на свої гроші. Отже той ґрайзлерник спас нас від голодової смерти, але не на довго. Ви, замість дещо відкласти на завтра і на чорну годину, схаласували всьо нараз. Треба оглянутися за иншим „вурцом". Вгадайте, на кого я важу... Не вгадаєте. Важу на Клима Анкевича. Мабуть всі знаєте його.

— Того старого спенсіонованого професора університету? Того з дірою в чолі?

— Старий він є, і спенсіонований. Тай з університетом мав щось спільного. В черновецькім університеті був за бібліотекаря. Кажуть, що й викладав щось. Але і все те пусте. Чим був, тим був, коби тільки мав гроші і не поскупився викинути два три ґульдени в такім товаристві, як ми.

— Даремні будуть твої заходи, — перебив правник. — То бідолаха. Ніколи не має крайцара при души. Кельнери в каварнях і чарки чорної кави не дадуть йому, як не заплатить зараз. Кажуть, що він любить, випивши дещо, будьто би забутися, взяти капелюх і відійти не заплативши.

(Дальше буде).

МІТИНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. Повідомляється членів Тов. Запорожської Січи, від. 234, що звичайний мітинг відбудеться в пятницю, 12. лютого с. р., в Українськім Народнім Домі, точно о год. 7. вечер. Позаяк буде богато справ до полагодження, то проситься всіх членів прибути на час. Рівнож обовязком кождого члена є, привести нових кандидатів на членів товариства і У. Н. Союза, як також вписати всі свої діти до організації. — Юрій Гвіздь, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Тов. Запорожська Січ, від. 367, повідомляє, що надзвичайний мітинґ відбудесь о 2-ій годині попол. в неділю, дня 14. лютого, в гали церковній, 303 Hudson Ave. Буде богато справ до полагодження. Також проситься членів вирівнати свої вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. — А. Бабій, предс.; М. Антонів, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. Тов. Запарожська Січ, від. 75, подає до відома всім своїм членам, що звичайний мітинґ відбудеться в неділю, 14. лютого, о 1-ій годині попол., в гали при 3464 Cicotte Ave. Проситься зійтись численно, бо є много справ до полагодження. Незабувайте, що тепер є відповідний час забезпечити себе чи свою родину, або знакомих в У. Н. Союзі. Пригадується усім членам, а особливо новим, щоби старались прийти на мітинґ і вирівнати свої вкладки, котрі сего не зроблять, поступиться з ними після права статута. — Стефан Дідула, секр.

КЛІВЛЕНД, О. Тов. Сокіл, від. 336, завідомляє, що мітинґ відбудеться в другу неділю по першім, то є 14. лютого при Вест 14. улиці в Укр. Нар. Домі. Початок точно, о годині 1-ій пополудни. — Антін Федорович.

ҐАМТРАМК, МІШ. Тов. ім. Маркіяна Шашкевича, від. 94, повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що збори відбудуться 14. лютого 1926 о годині 2.30 попол. в Українській Хаті, 2240 Ґрейлінґ ул. Проситься всіх членів бути присутними, бо є кілька важних справ до полагодження. І також проситься довгуючих вирівнати свої вкладки на тих зборах і на далі точно платити що місяця; вразі браку часу прийти на збори, то проситься передати гроші знайомим до заплачення, або по зборах зголоситись до фінансового секретаря на адресу: Онуфрій Курочка, 12021 Klinger Street, Hamtramck. Незанедбуйте також приєднувати нових членів як до Тов. ім. Маріяна Шашкевич так і до У. Н. Союза. — Йосиф Кульчицький, предс.; Іван Курчак, рек. секр.

ЯНҐСТАВН, О. Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 230, повідомляє всіх членів, що на рік 1926 вибрано слідуючий уряд: Николай Павлишин, предс.: Ів. Бряц, заст.; Ів. Павловський, кас.; Ник. Щурко, заст.; Ів. Гармич, секр.; Гр. Савчак, заст.; Й. Білик, Ст. Мош і Іл. Смаль, контрольори; М. Присташ, М. Набережний і Н. Торський, дозорці хорих; Ів. Гнатишак, капітан; А. Кучманич і Ю. Гусак, дверники; Ст. Задольний і Ілько Саґаль, до фан. Слідуючий мітинґ припадає дня 14. лютого, зараз по Службі Божій, в Укр. Нар. Домі 525 W. Rayen Ave. Браття новий предсідатель запрошує на той мітинґ, бо є нові справи до полагодження; прибудьте всі як один. Неявившийся член заплатить 50 ц. кари, а урядник $1.00. — Ник. Павлишин, предс.

МІКІСПОРТ, ПА. Тов. Зап. Січ, від. 132, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, дня 14. лютого, о год. 12.30. Усі місцеві члени повинні явитись на зборах, а позамісцеві переслати свої довги на руки секретаря. Усі урядники, що є вибрані на 1926 рік, мають бути присутні на зборах, бо є недокінчені важні справи до полагодження. Позамісцеві члени нехай висилають свої належитости і не за довше як два місяці, на руки секретаря: Dmitro Sowa 907 — 6th St., McKeesport, Pa. — Гр. Куніцький, предс.

ГЕМТРАМК, МІШ. Повідомляється всіх своїх членів, що Збори Товариства ім. Мир. Січинського відбудуться на Норт Дітройт, в Укр. Нар. Школі під ч. 12340 Mackay в новій околиці міста, де Товариство перенесло свій льокаль. Длятого просимо всіх членів прибути на сі збори, бо є дуже важні справи до полагодження. Збори відбудуться дня 14. лютого 1926, в неділю, від годині 12 до 3 години пополудни. — Комітет.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Уряд Сестрицтва Рожд. Пр. Богородиці, від. 36, повідомляє своїх сестер, що мітинґ відбувся 10. січня на котрім вибрано уряд на рік 1926 як слідує: Анна Стрілець, предс.; Олена Скробач, заст.; Зофія Гунька, секр.; Юлія Ланяк, заст.; Настя Войціховська, кас.; Анна Чучай пол., заст.; Зофія Галушка і Настя Грицяк, контрольори; Марія Білай і Олена Олексин, надз. хорих; дверники ті самі. Адреса секретарки: Sophia Hunka, 207 Hillside Ave., Rochester, N. Y. Кожда сестра повинна знати мій адрес. — З. Гунька, секр.

КОТСВІЛ, ПА. Тов. Богдана Хмельницького, від. 248, повідомляє своїх членів, що звичайний мітинг відбудеся дня 14. лютого, в неділю о першій годині пополудни, в гали церковній при Чарлс ул. Проситься членів прийти на той мітинг. Також взиваєсь членів, щоби старалися о нових членів і привели на сей мітинґ, бо тепер приймається без вступного до нашого Товариства і У. Н. Союза. Також проситься членів, щоби записали свої діти до У. Н. Союза місто тримати їх по Бог зна який асекурацієх. — Йосиф Казюта, предс.; Антоній Зубко, кас.; Іван Іванішів, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. Мир, від. 324 повідомляє своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться дня 13. лютого, то є друга субота в місяци. Тож обовязком кождого члена явитись і заплатити свою вкладку. Початок мітингу о 7-ій вечером. Хто не явиться той підлягає карі ,яка буде ухвалена, коли не повідомить уряду о причині. На річнім мітингу дня 12. грудня вибрано уряд на рік 1926 як слідує: Михайло Гливяк, предс.; Гавриїл Яцишин, заст.; Николай Кузан, секр.; Йосиф Мудрий, заст.; Петро Протасевич, кас.; Павло Намака, заст.; Дмитро Ключівський і Василь Васильковський, контрольори. Проситься членів прийти на збори, бо є важні справи до полагоди і новий уряд хоче побачити членів всіх разом бодай раз на місяць на мітингу у гали Укр. Нар. Дому на 23-та і Бравн і щоби члени постарались привести хоч одного нового члена кождого місяця. — Михайло Гливяк, предс.; Николай Кузан, секр., 753 Ringold, Phila, Pa.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. Подається до відома всім членам, що місячні збори Т-ва Єдність, від. 163, відбудуться в неділю, дня 14. лютого, о год. 1-шій пополудни в гали Ам. Укр. Горожан, 347 N. Franklin St. Взивається всіх членів прибути на збори. Так само пригадується членів і всім громадянам, що Т-во Єдність устрює Баль в суботу, 13-го на Українській Гали. — Й. Федюк, секр.

КЛИФТОН, Н. ДЖ. Тов. Українська Січ, від. 182, повідомляє, що звичайний мітинґ відбудесь о 2-ій годині попол. в неділю, 14 лютого в парохіяльній гали, 47 Hope Ave., Passaic, N. J. Є товариські справи до вирішення і вибір робітників на ювилей. Взивається довгуючих членів, щоби прийшли і вирівнали свої довги, бо в противнім разі будуть виключені з Товариства і У. Н. Союза. — О. Зубар, предс.; Гр. Яськів, секр.

ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ. Річний мітинґ Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 270 У. Н. Союза, відбувся дня 2. січня 1926 р. в гали У. Н. Дому під ч. 367 St. Pauls Ave., Jersey City, N. J. На рік 1926 зістали вибрані урядники як слідує: Роман Струж, предс.; Стеафн Кот, кас.; Николай Пігура, секр. фін, і Мих. Турчинський, секр. рек. — Н. Пігура, секр фін.

ГЕЙЗЕЛТОН, ПА. Бр. св. Арх. Михаїла, від. 85, подає до загального відома всім членам, що на річнім мітинґу вибрано нови уряд на рік 1926 як слідує: Онуфрій Цараварко, предс.; Николай Ґут, заст. предс.; Онуфрій Костюк, секр. фін.; Андрій Процько, секр рек.; Михайло Процько, касієр; Василь Шляхтянчин і Михайло Дашівський, контрольори. Таксамо пригадується всім родичам, щоб за діти точно що місяця платили вкладки. На будуче хто не заплатить за свою дитину за один місяць така дитина буде суспендована. Бо місцевої каси діти не мають. Отже хто не хоче за 25 ц. утратити кілька сот долярів, най кождого мітинґу заплатить за свою дитину. Відтепер секр. діточого відділу є Андрій Процько і отсим проситься платити точно вкладки кождого місяця на час, як старших членів так і за дітий. Мітинґи відбуваються кождої неділі по 15-тім в церковній гали N. Laurel St. — Анд. Процько, рек. секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. ім. М. Грушевського, від. 219, повідомляє своїх членів, що уряд на рік 1926 зістав вибраний слідуючий: Григорій Дорошенко, предс.; Михайло Війтишин, рек. секр.; Іван Мудровський, фін. секр.; Дмитро Климців, кас.; Онуфрій Нагай, Михайло Марків, контрольори. Також повідомляється, що місячний мітинґ Тов. ім. Михайла Грушевського від. 219, відбудеться дня 13. лютого 1926 о 8. год. вечером, під ч. 35 Мортон ул. Проситься членів як місцевих так і позамісцевих явитись точно на принзачений час. Коли член котрий спізниться десять хвилі по 8-ій год. заплатить кару після статута в висоті 50 центів, а урядник 1 дол. — Гр. Дорошенко, предс.; М. Війтишин, рек. секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. над Ззбруча, від. 280, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 14. лютого 1926, о годині 2-ій пополудни, в тій самій гали де завше. Довгуючим членам пригадуєсь, щоб вирівнали свої залеглости за минувший місяць січень. Повинність кождого члена бути на мітингу. — Станислав Ґрещук, предс.; Григорій Скалацький, кас.; Павло Черняк, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. „Любов", від. 45, повідомляє всіх своїх членів, що місячний мітинґ відбудеться в другу неділю по першім, дня 14. лютого с. р., точно о годині 2-ій пополудни в льокали Тов. Горожан. До поладнання є дуже важні справи: справозданнє контролі, вибір комітету і другі. Упоминаєсь довгуючих членів вирівнати вкладки. Не прибувший член на мітинґ заплатить кару 50 ц., а урядник $1.00. — М. Качмарчик, предс.; М. Робак, секр.

ПРИКЛАДНЕ МІСТО.

Поляки все хваляться своїми західними землями, себто Познаньщиною. Там говорять і порядок і що чоловік то патріот. А неспокої і непорядки панують тільки на східних „кресах".

Та Познань показав, що й він не хоче остати позаді цілої Польщі.

І от на польський Новий Рік кількасот людей кинулися в ночі на склепи, щоби троха під Новий Рік наживитися. На рабунок вибрали вони площу „Вольносьці", бо там склепи найбогатші. Пограбували 44 склепів. Щойно поліція по довшім часі здержала жадну товпу від напихання своїх кишень чужими годинниками, перстенями, полотнами і матеріялами. Арештовано 150 осіб.

Таке ділялося у Познані в столиці „Велькопольскі" з 1925 на 1926 рік.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Сим подається до відома всім нашим читачам, що присилаючи до поміщення ріжні оголошення до часописи „Свобода", треба рівночасно враз з оголошеннями присилати і належитість за них. Щоби читачі могли орієнтуватися яка належитість має бути прислана враз з даним оголошенням будуть ласкаві за кожде написане в оголошенню одно слово числити 2 ц. коли таке оголошення має 30 або більше слів. За оголошення котрі не мають 30 слів платиться 50 цнт. за раз. Виняток творять лишень відділи У. Н. Союза, котрих оголошення мають бути підписані місцевим урядом відділу. Всі оголошення мають бути присилані до адміністрації „Свободи" 5—6 день перед днем оголошення їх в часописи, так що колиби вимагала сего потреба, був час порозумітися зі сторонами. Сторони котрі не схотять пристосоватися і придержуватися повисших правил, не можуть відтак нарікати на часопись, що непоміщено їм оголошення чи оголошень.

Адм. „Свободи".

ЧИ ВИ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ

„СВОБОДИ"

КОЛИ ЩЕ СЕЇ ЧАСОПИСИ НЕ ПЕРЕДПЛАЧУЄТЕ, ТО ЗАЧНІТЬ ПЕРЕДПЛАЧУВАТИ Ї СЕЙЧАС.

„СВОБОДА" є найбільшою зі всіх українських часописий в новім і старім краю.

„СВОБОДА" виходить кождого дня з виїмкою неділь і свят.

„СВОБОДА" подає цікаві новини американські і краєві.

„СВОБОДА" також подає найдокладнійші відомости в теперішних подій в старім краю.

ПЕРЕДПЛАТА ВИНОСИТЬ:

В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ	НА ЦІЛИЙ РІК	$ 7.00
„ „	НА ПІВ РОКУ	$ 3.75
„ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$ 2.00
В ДЖЕРЗИ СИТІ, КАНАДІ І ЗА ГРАНИЦЕЮ:	НА РІК	$10.00
„ „ „ „	НА ПІВ РОКУ	$ 5.00
„ „ „ „	НА ТРИ МІСЯЦІ	$2.75

Звертається увагу, що на кредит нікому не висилається часописи.

„SVOBODA", 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

ТЕАТРАЛЬНІ ШТУКИ.

Арендар в клопоті, комедія з сільського життя в 4-ох актах (8 осіб) ... 25 ц.

Султанша, сценічна картина в одній дії (7 осіб) ... 10 ц.

Степовий гість, драма в 5-ох діях (21 осіб) ... 40 ц.

Піймав облизня або Перекопустили, жарт на одну дію (10 осіб) ... 20 ц.

Назар Стодоля, драма на 3 дії (5 осіб) ... 35 ц.

Суета, комедія в 4-ох діях, І. Тобилевича ... 40 ц.

Підгіряни, мельодрама в 3-ох діях (9 осіб) ... 50 ц.

В домашнім затишу або Примірне подружа, сміховинка в 1-ій дії (4 особи), Жоржа Куртлін, перекл. Михайло Ценевенко ... 20 ц.

Борці за мрії, драматичні ескізи сельського життя на 4 дії (12 осіб) ... 35 ц.

Серед граду куль, або Неустрашима героїна, трагедія в 4-ох діях, в 5-ох відслонах зі співами (12 осіб) ... 40 ц.

Кара совісти, народна драма в 5. діях (20 осіб) ... 30 ц.

Замовлення слати на адресу:

„SVOBODA", 83 Grand St., JERSEY CITY, N. J.

ЛИСТ НЕМОВЛЯТИ.

„Дорогенька Мамо! Ти знаєш, я ще не вмію говорити, лише кричати, тай ще як. Та я мушу, бо ти так довго не розумієш мене. Але я зараз перестаю кричати, коли ти зробищ те, що треба. Я кричу, коли мене щось болить або коли мене щось сердить, коли щось хочу. Часами скрикаю з радости. Але тоді лице моє не є гнівне. Ми діти можемо лише кричати, також муринські і індіянські діти. Ми діти маємо всі однакову мову отже, коли я кричу, то мене щось болить, або я голодне, або приключилося мені щось людського. Роблю також комедії, коли мене занадто тісно оповинули, так що не можу й ворухнутися, коли мені загорячо, коли мене щось кусає або свербить, або коли ти загубила в моїй перинці шпильку від волосся і вона давить мене. Як би там не було, ти мусиш поглянути чи все в порядку, заки зробиш яку дурницю і даш мені ссати, томущо, гадаєш, а тимчасом то блоха з нашого смішненького песика. Коли я кричу і фиркаю ногами, що аж пяти почервоніють, то знай, що мене болить жолудок. Колиж не знаєш чого я кричу, то порадься вуйка доктора, бо тобі я хорий. Він уже пізнає що мені хибує. Але я ніколи не кричу зі злоби, це обіцюю тобі, бо я з доброго дому. Коли мені добре, то я не ворухнуся, навіть тоді ні, як прийшла вже пора ссати, бо ти держишся точно приписів вуйка-доктора. Коли я вже не голоден, то хочу мати спокій і спати, бо я так привик. Не треба будити мене до ссання, я вже сам збуджуся, як зголоднію. Цілую Тебе твоє немовлятко".

Лікарську книжку такими приступними листами видав німецький лікар професор д-р Еміль Франц.

КРУК (ВОРОН) У НАРОДНІХ ВІРУВАННЯХ.

Старинні народи вважали крука мудрою птицею, що має дар віщування. У старинних Греків ворон був присвячений богови Апольонови. У старинному Римі крук належав до віщих птахів, таксамо як суп, орел, довбач (дятель), курка. З їх лету, голосу й з того як приймали корм, жреці (авґури) відгадували будучину. Український нарід уважав круків (чорна галич) вістунами нещасть. Відбилося це вірування в народніх піснях. Вікинґи (старинні північні морські герої) Скандинавії все брали з собою на мандрівку кілька круків, яких пускали час до часу, щоби дізнатися, чи вони найдуть сушу. Так мали відкрити **Гренляндію.** Також у старинних Ґерманів відгравав крук ролю. Два круки, Гуґін (думка) і Мунін (память) сиділи на барках бога Одіна або Вотана, Альфадура, володаря неба й землі. Щодня літали довкола землі, щоби розвідати яка пора та приносили батькови богів вістки про все що бачили. Подекуди вважають круків вістунами гострої зими, а головно великі стада тих птиць. Безперестанне крякання тих птахів звіщає недалекий дощ („каня дощу просить"). Коли ворони сідають на свіжу косовицю, то небаром буде погода. Нога ворона має приносити щастя мисливцеві. Є такі забобонні мисливці, що носять при собі ногу ворона. Навіть у німецьких селах, як заколять безрогу, кидають кусень мяса „для ворони" або завішують на дереві „для крука". Є такі забобонні, що вірять, будьто би крякання цих птахів було вістуном чиєсь недалекої смерти. Коли ворон закряче тричі, то вмре мущина, коли двічі то жінка. Тому хрестяться, як почують крик ворона і просять, щоби Бог відвернув усяке нещастя.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

НОВА ЗБІРКА УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ.

Відомий в Ню Йорку й околиці театральний артист п. С. Комишевацький видав нову збірку українських пісень п. з. „128 найкращих українських пісень". Се пісні без слів, а можна їх грати на скрипці, мандоліні, альті, саксофоні, корнеті, клярнеті, флеті і инших сольових інструментах.

Властивих українських пісень є в тій збірці лише 110, а відтак ідуть за порядком: „Пісня червоної армії", „Марселеза" і 16 популярних пісень російських.

Забогато усіх тих пісень, аби можна тут вичислити їх заголовки, але загально треба сказати, що та збірка повинна найтися в руках кождого музикального Українця. Деякі з надрукованих тут мельодій можна подибати в инших музичних збірниках, але є богато таких творів, які ще ніколи не були ніде печатані, а придбав їх п. Комишевацький ще на Україні і держав їх доси в рукописях. Між ними є кільканайцять таких, що їх справді можна вважати перлами нашої народної музичної творчости.

Між 110-ма українськими мельодіями находимо 2 пісні жидівські (які приходять в українських театральних виставах), 2 халяндри (циганські танці) і лезгінка (кавказький танець). Між світськими мельодіями подибуємо три колядки. Для тих, що люблються в скочних мельодіях, поміщено в збірці: дрібушечки, 1 танець, 5 оригінальних козачків і 1 коломийку.

Друковані усі ті пісні на тривкім папері, окладинка прикрашена гарними 3-кольоровими українськими вишивками. Заголовок поданий в двох мовах: українській і англійській. Зміст (заголовки пісень) надрукований по українськи і рівнорядно азбукою англійською (з вимовою пригідною для Американців).

Ціна сеї цікавої збірки $2.00, враз з почтовою пересилкою.

Наклад невеликий, тож треба поспішитися з замовленням. В самім Ню Йорку в протягу тижня розійшлося вже понад 200 примірників.

Хто цікавиться нашою народною музикою, не пофалшованою ріжними несовісними спекулянтами, нехай пришле на адресу „Свободи" (Svoboda, 83 Grand St., Jersey City, N. J.) $2.00, а дістане згадану збірку відворотною почтою просто до свого дому.

ВИЙШЛА З ДРУКУ НОВА ШТУКА ТЕАТРАЛЬНА П. З.:

БАНКИТИР УМЕР

комедія з сільського життя на три дії.

Виступає в сій штуці 14 осіб.

Ціна 35 центів.

Замовлення слати до книгарні „Свободи".

"SVOBODA"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.